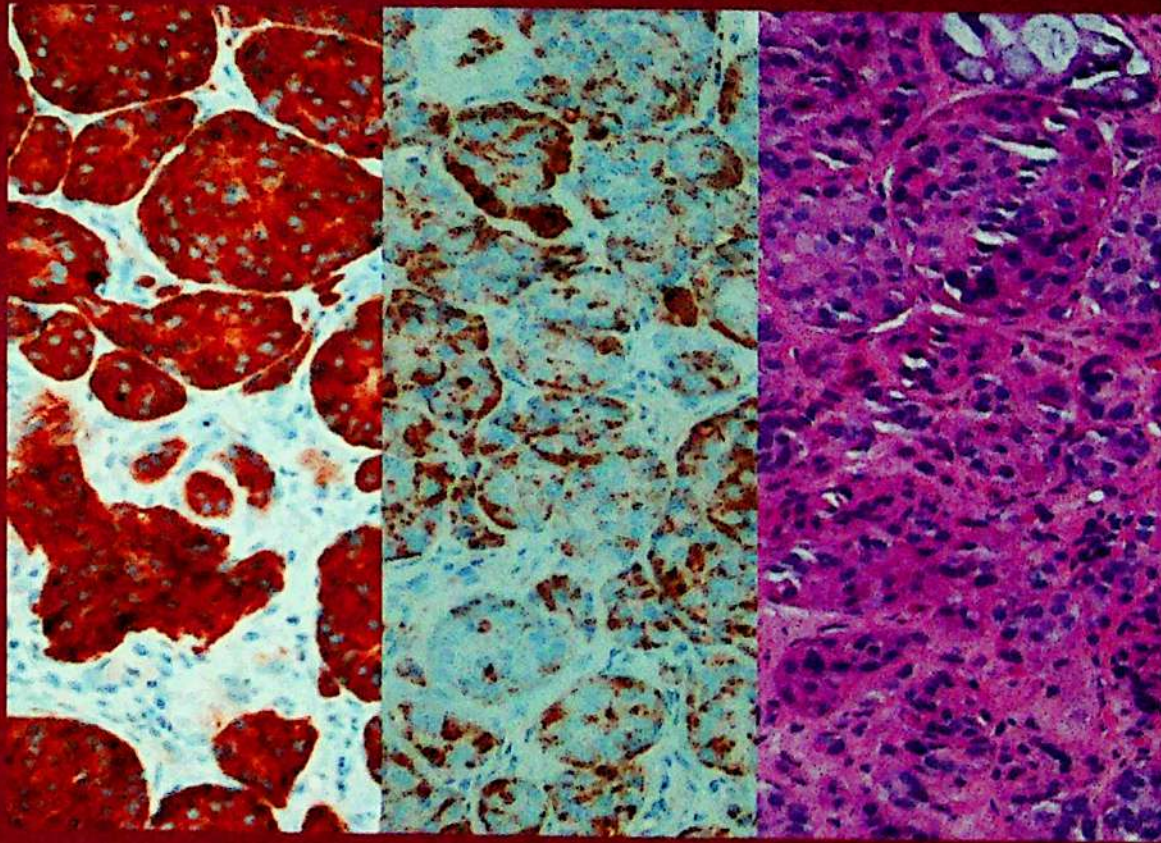

611-0189
(075.8)
Г-46

ЦИТОЛОГІЯ І ЗАГАЛЬНА ЕМБРІОЛОГІЯ

За редакцією
академіка АНВО України,
професора **Е.Ф. БАРИНОВА**,
члена-кореспондента НАМН України,
професора **Ю.Б. ЧАЙКОВСЬКОГО**

КНИГА 1. НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК

МЕДИЦИНА

ЦИТОЛОГІЯ І ЗАГАЛЬНА ЕМБРІОЛОГІЯ

УДК 611-018(075.8)

ББК 28.86я73

Г46

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
(лист № 1/11-7023 від 29.07.2010 р.)

Автори:

Е.Ф. Барінов, Ю.Б. Чайковський, О.Г. Ніколенко, О.М. Суласва,
Б.П. Терещук, М.М. Ігнатська, І.П. Кліщенко, Є.В. Черешнева

Рецензенти:

В.К. Сирцов, завідувач кафедри гістології, цитології та ембріології Запорізького державного медичного університету, професор;
С.Б. Геращенко, завідувач кафедри гістології, цитології та ембріології Івано-Франківського національного медичного університету, професор;
О.Ю. Шаповалова, завідувач кафедри гістології, цитології та ембріології Кримського державного медичного університету, професор.

Г46 Гістологія, цитологія та ембріологія. У 3 кн. — кн. 1: Цитологія і загальна ембріологія: навч. посіб. / Е.Ф. Барінов, Ю.Б. Чайковський, О.Г. Ніколенко та ін.; за ред. Е.Ф. Барінова, Ю.Б. Чайковського. — 4-е вид., переробл. і допов. — К.: ВСВ «Медицина», 2010. — 216 с. + 32 с. кольор. вкл.
ISBN 978-617-505-061-3

Навчальний посібник «Гістологія, цитологія та ембріологія» підготовлено співробітниками кафедр гістології, цитології та ембріології Донецького національного медичного університету імені М. Горького та Національного медичного університету імені О.О. Богомольця.

У книзі 1 вміщено матеріал «Цитологія і загальна ембріологія», що крім традиційних тем, доповнений новим розділом — «Цитодіагностика». Порівняно з попереднім виданням (2006) значно перероблено матеріал у темах «Плазмолема», «Ядро. Клітинний цикл. Поділ, диференціювання, старіння та загибель клітин», «Ембріогенез людини». Крім того, автори наводять приклади реалізації підсумкового модульного контролю та варіант індивідуального завдання для самостійної творчої роботи студентів.

Для студентів вищих медичних закладів освіти IV рівнів акредитації.

ББК 28.86я73

542997

Навчальне видання

БАРИНОВ Едуард Федорович
ЧАЙКОВСЬКИЙ Юрій Богданович
НИКОЛЕНКО Ольга Гнатівна та ін.

Книга 1

ЦИТОЛОГІЯ І ЗАГАЛЬНА ЕМБРІОЛОГІЯ

Підписано до друку 24.11.2010 р.

Формат 60 × 90/16. Папір офсет. Гарн. Times New Roman.

Друк офсет. Ум. друк. арк. 15,5. Зам. № 0-148

ВСВ «Медицина»

01034, м. Київ, вул. Стрілецька, 28.

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів книжкової продукції.

ДК № 3595 від 05.10.2009. Тел.: (044) 581-15-67, 234-36-63. E-mail: mcd@society.kiev.ua

ЗАТ «Книга»

04053 Київ, вул. Артема, 25

Свідоцтво серії ДК № 2325 від 25.10.2005 р.

ISBN 978-617-505-061-3

© Е.Ф. Барінов, Ю.Б. Чайковський, О.Г. Ніколенко,
О.М. Суласва, Б.П. Терещук, М.М. Ігнатська,
І.П. Кліщенко, Є.В. Черешнева, 2010
© ВСВ «Медицина», 2010

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	3
МОДУЛЬ 1. ЦИТОЛОГІЯ. ЗАГАЛЬНА ЕМБРІОЛОГІЯ	6
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ЦИТОЛОГІЯ	6
Тема 1. Методи мікроскопії та гістологічна техніка	7
Тема 2. Загальна організація клітини. Плазмолема	24
Тема 3. Клітина. Цитоплазма. Гіалоплазма. Органели. Включення	44
Тема 4. Клітина. Ядро. Клітинний цикл. Поділ, диференціювання, старіння та загибель клітин	75
Тема 5. Цитодіагностика. Життєвий цикл клітини. Функціональна активність клітин. Структурні основи реакції клітин на дію зовнішніх факторів.	98
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ЗАГАЛЬНА ЕМБРІОЛОГІЯ.	117
Тема 6. Ембріогенез птахів та плацентарних ссавців	117
Тема 7. Ембріогенез людини. Запліднення. Дроблення. Перша фаза гастрюляції.	142
Тема 8. Ембріогенез людини. Друга фаза гастрюляції. Гісто- і органогенез.	168
КОНТРОЛЬ ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК ЗАНЯТЬ (МОДУЛЬ 1).	198
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ ЗАСВОЄННЯ ЗНАНЬ ТА ОВОЛОДІННЯ ПРАКТИЧНИМИ НАВИЧКАМИ (З МОДУЛЯ 1)	206